

A1. Μετάφραση

Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

Κείμενο 28, Μετάφραση:

Μη σε απασχολήσει πόσο αξίζει ο άνθρωπος. Γιατί είναι μικρής αξίας όποιος είναι τόσο τιποτένιος. Αλλά εξ αιτίας της ελεεινής πράξης και του θράσους του δούλου οργίστηκε ο Αίσωπος τόσο, ώστε τίποτα να μην μπορεί να είναι πιο ευχάριστο σ' αυτόν από την επανάκτηση του δραπέτη.

Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est. Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset. Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti. Cum cerva, emissa a servo, in cubiculum Sertorii introrupisset, admiratio magna orta est.

Κείμενο 48, Μετάφραση:

Εάν κάτι φαινόταν σ' αυτόν κάπως σκληρό, το οποίο έπρεπε να διατάξει τους στρατιώτες, διακήρυξε ότι καθοδηγήθηκε από το ελάφι. Αυτό το ελάφι κάποια μέρα έφυγε και πίστεψαν ότι είχε πεθάνει. Όταν κάποιος ανήγγειλε στο Σερτώριο ότι βρέθηκε το ελάφι, ο Σερτώριος τον διέταξε να σωπάσει· επιπλέον του έδωσε οδηγίες να το αφήσει ελεύθερο την επόμενη μέρα ξαφνικά σ' αυτόν τον τόπο, στον οποίο επρόκειτο να ήταν ο ίδιος με τους φίλους (του). Την επόμενη μέρα ο Σερτώριος, αφού δέχτηκε τους φίλους (του) στην κρεβατοκάμαρα του, τους είπε ότι του φάνηκε στον ύπνο ότι ξαναγύρισε σ' αυτόν το ελάφι που είχε πεθάνει. Όταν το ελάφι, αφού αφέθηκε ελεύθερο από το δούλο, εισέβαλε στην κρεβατοκάμαρα του Σερτωρίου, γεννήθηκε μεγάλος θαυμασμός.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

scelus	τη γενική πληθυντικού αριθμού	scelerum
nihil	την αφαιρετική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος	nulla re
gratius	τον θετικό βαθμό του επιρρήματος	grate
durius	τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος	durissime
militibus	την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό	militi
quodam die	τη δοτική ενικού αριθμού της συνεκφοράς	cuidam diei
aliquis	την αφαιρετική πληθυντικού στο θηλυκό γένος	aliquibus
postero	τον ίδιο τύπο στον συγκριτικό βαθμό	posteriore
quo	την ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος	quae
somno	την κλητική ενικού αριθμού	somne
sibi	τη γενική πληθυντικού αριθμού του β' προσώπου (να γράψετε και τους δύο τύπους)	vestri, vestrum
admiratione	την αιτιατική ενικού αριθμού	admirationem
magna	την ονομαστική πληθυντικού αριθμού, στο ουδέτερο γένος, στον συγκριτικό βαθμό.	maiora

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

noli	το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα	non vultis
sit	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα	sunto
est adfectus	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή	adfice
possit	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού	potuissemus
videbatur	το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή	visum iri
monitum esse	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην άλλη φωνή	monebunt
fugit	το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική παρακειμένου της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)	fugitura fuerit
perisse	τη δοτική γερονδίου	pereundo
credita est	το απαρέμφατο παρακειμένου στην άλλη φωνή	credidisse
inventam esse	το γ' πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική μέλλοντα στην άλλη φωνή	invenient
praecepit	τη μετοχή ενεστώτα στη γενική πληθυντικού αριθμού του αρσενικού γένους	praecipientium

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

emitteret	το γ' πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή	emiserint
dixit	το γερουνδιακό στην ονομαστική ενικού αριθμού του αρσενικού γένους	dicendus
introrupisset	το α' πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική ενεστώτα στην ίδια φωνή	introrumpamus
orta est	τη μετοχή μέλλοντα στην ονομαστική ενικού αριθμού του θηλυκού γένους.	oritura

Γ1α. «ut nihil ei. . .fugitivi»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της, την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της.

Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με τον σύνδεσμο *ut* (*nihil*) και είναι αρνητική. Εκφέρεται με υποτακτική γιατί στα Λατινικά το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (*possit*) σε εξάρτηση από τον αρκτικό χρόνο (*est adfectus*, παρακείμενος με σημασία ενεστώτα). Το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός κύριας με δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

Γ1β. «servi», «gratius», «fugitivi», «suum», «reverti», «a servo»: να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των τύπων.

servi: γενική υποκειμενική στο *scelus* και *audaciam*

gratius: κατηγορούμενο στο *nihil* (μέσω του *esse*)

fugitive: γενική αντικειμενική στο *recuperatio*

suum: επιθετικός προσδιορισμός στο *cubiculum*

reverti: υποκείμενο στο *visum esse*, ειδικό απαρέμφατο

a servo: εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου στο *emissa* (έμφυχο)

Γ1γ. «perisse»: να βρείτε το υποκείμενο του απαρεμφάτου και να αιτιολογήσετε την πτώση του.

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου εννοείται σε ονομαστική (*cerva*) γιατί το ειδικό απαρέμφατο εξαρτάται από προσωπικό, παθητικό, λεκτικό ρήμα (*credita est*), άρση Λατινισμού.

Γ1δ. (Γ2δ. για τα εσπερινά) «ut (is) eam postero die repente in eum locum emitteret»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

ut ea postero die repente in eum locum ab eo emitteretur

Γ2α. «quod imperandum militibus esset»: να αντικαταστήσετε τον τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας με *debeo*+απαρέμφατο (μετατροπή παθητικής σύνταξης σε ενεργητική).

Quod is deberet imperare militibus

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

Γ2β. «praecipit ut...futurus esset»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Cras eam repente in eum locum emitte, in quo ego cum amicis ero

Γ2γ. «admissis amicis»: να αναλύσετε τη μετοχή σε πρόταση εισαγόμενη με τον ιστορικό/διηγηματικό σύνδεσμο cum.

Cum admisisset amicos (Sertorius)

Γ2δ. (Γ1γ. για τα εσπερινά) «Si quid durius ei videbatur, a cerva sese monitum esse praedicabat»: να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα για το παρελθόν και υπόθεση δυνατή ή πιθανή για το παρόν-μέλλον.

Υπόθεση: si quid durius ei visum esset (υποτακτική υπερσυντελικού)

Απόδοση: a cerva sese monitum esse praedicavisset (υποτακτική υπερσυντελικού)

Υπόθεση: si quid durius ei videatur (υποτακτική ενεστώτα)

Απόδοση: a cerva sese monitum esse praedicet (υποτακτική ενεστώτα)

Απαντήσεις των υπολοίπων Θεμάτων για τα Εσπερινά Λύκεια

Γ1δ. «quam recuperatio»: να διατυπώσετε με τον άλλο τρόπο τη σύγκριση.

recuperatione (αφαιρετική συγκριτική)

Γ2α. «quanti homo sit»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης, να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία και να δικαιολογήσετε την έγκλιση καθώς και τον χρόνο εκφοράς της.

Δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quanti (δηλώνει μερική άγνοια). Λειτουργεί ως αντικείμενο στο spectare. Εκφέρεται με υποτακτική γιατί θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης. Συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (sit) σε εξάρτηση από αρκτικό χρόνο (άμεσα από το spectare, έμμεσα από το noli) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2β. «Noli spectare»: να διατυπώσετε την απαγόρευση με τον άλλο τρόπο.

ne spectaveris

Γ2γ. «admissis amicis»: να αναλύσετε τη μετοχή σε πρόταση εισαγόμενη με τον ιστορικό/διηγηματικό σύνδεσμο cum και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της.

cum (Sertorius) amicos admisisset

Εκφέρεται με υποτακτική γιατί ο ιστορικός - διηγηματικός cum υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση, δημιουργεί μια σχέση αιτίου - αιτιατού ανάμεσά τους όπου είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

υπάρχει στην υποτακτική χρονον υπερσυντελίκου, γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (dixit) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

Επιμέλεια: Παπαχριστοπούλου Σίσσυ, Γάκης Λεωνίδα

